

Scenariusz zajęć

Temat: Zbigniew Ryś – kurier wierny Polsce.

Cele

Uczeń:

- zna najważniejsze wydarzenia z kolejnych etapów życia Zbigniewa Rysia,
- wyjaśnia na czym polegała działalność kurierska Zbigniewa Rysia i jakie było jej znaczenie,
- wie kim był Jan Karski i zna przebieg Akcji „S”; ocenia skutki Akcji „S”,
- potrafi wyjaśnić kim byli „Kurierzy Sądeccy”,
- zna miejsca na Sądecczyźnie związane z postacią Zbigniewa Rysia i Akcją „S”.

Metody: praca w grupach; analiza fragmentów, tekstów, map, filmów; dyskusja.

Planowany czas realizacji: 90 min. (2 godziny lekcyjne)

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie

Mimo, że kampania wrześniowa zakończyła się klęską, nie oznaczało to dla Polaków końca walk z okupantem. W kraju powstało szereg organizacji niepodległościowych na czele z Armią Krajową, a poza granicami kraju Polskie Siły Zbrojne, podporządkowane emigracyjnemu rządowi w Londynie.

Trasa Warszawa-Budapeszt odgrywała ogromne znaczenie w łączności podziemia niepodległościowego w kraju z rządem i Naczelnym Dowództwem na emigracji.

Ważnym punktem na tej trasie był Nowy Sącz, który znajdował się akurat w połowie drogi i był „bramą na wolny świat dla polskich uchodźców”. Wielu nowosądecczan udzielało kwater i kontaktowało uchodźców z organizatorami przerzutów. Sądeccy Kurierzy przeprowadzali przez granicę żołnierzy, osoby cywilne, uciekinierów z żydowskich gett oraz przynosili zaszyfrowane informacje, pieniądze, sprzęt.

Na naszych zajęciach poszukamy informacji o wspaniałym kurierze sądeckim - Zbigniewie Rysiu, który był jednym z głównych organizatorów słynnej „Akcji S” oraz wykonał 108 rajdów przez „zieloną granicę”.

Zadanie

Na podstawie dostępnych źródeł, przygotujcie 5 minutowe wystąpienie prezentujące kolejne etapy życia Zbigniewa Rysia i ich znaczenie dla walki o wolność.

Grupa I: Dzieciństwo i młodość (do Akcji „S”)

Grupa II: Organizacja Akcji „S” oraz jej skutki.

Grupa III: Działalność kurierska po Akcji „S”.

Grupa IV: Życie w powojennej Polsce.

Pytania naprowadzające:

Grupa I: Dzieciństwo i młodość (do Akcji „S”)

- Kiedy i gdzie urodził się Zbigniew Ryś? Gdzie mieszkał?
- Do jakich organizacji należał w młodości i jaki miały wpływ na jego wychowanie?
- Jakie sporty uprawiał i co dzięki temu osiągnął?
- Jakie były losy Zbigniewa Rysia w trakcie pierwszych miesięcy wojny?

Grupa II: Organizacja Akcji „S” oraz jej skutki.

- Jakie były okoliczności spotkania Zbigniewa Rysia z Janem Karskim?
- W jakich okolicznościach Jan Karski został aresztowany przez Niemców i przewieziony do Sądeckiego szpitala?
- Jakie były kolejne etapy Akcji „S”
- Jakie były skutki Akcji „S” dla Jana Karskiego oraz osób zaangażowanych w jego ucieczkę? Czy akcję tę można uznać za udaną?

Grupa III: Działalność kurierska po Akcji „S”

- Jak Zbigniew Ryś przygotowywał się do działalności kurierskiej?
- Jakie umiejętności i cechy charakteru musieli posiadać kurierzy?
- Opisz przebieg trasy „Karczma”. Na czym polegał system sztafetowy?
- Jakie były niebezpieczeństwa związane z działalnością kurierską?
- Jakie znaczenie miała działalność kurierów?

Grupa IV: Życie w powojennej Polsce.

- Jaki był stosunek władz komunistycznych w powojennej Polsce do Zbigniewa Rysia? Z czego on wynikał?
- Gdzie mieszkał i pracował po wojnie? Jak rozwijała się jego kariera zawodowa?
- Jak Zbigniewa Rysia wspominają jego synowie? Jakie wartości im przekazał?

Źródła (zasoby)

- Audycja radiowa przygotowana przez Joannę Szwedowską, *Książd płakał podczas mojej spowiedzi...*, Polskie Radio Program 2, 2014, http://polskieradio.pl/art2384_1089441.
- Bieniek J., *Między Warszawą a Budapesztem*, [w:] *Rocznik Sądecki*, 1968, t. 9, s. 322, <http://www.sbc.nowysacz.pl/dlibra/docmetadata?id=204&from=pubindex&dirids=1&lp=1500>
- Małota K., *Zbigniew Ryś - dane biograficzne*, portal: Ślady bohaterów, 2.09.2016, http://bohaterzy.edumobile.pl/images/01_Zbigniew_Ry.pdf.
- Ryś Z., *Wspomnienia kuriera.*, Nowy Sącz 2013, Biblioteka „Rocznika Sądeckiego”, http://www.sbc.nowysacz.pl/Content/1574/Biblioteka+RS_2013+-+Wspomnienia+kuriera+Ry%C5%9B.pdf.

- Wywiad przeprowadzony przez Ewę Andrzejewską z Władysławem Żaroffe, Nowy Sącz 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=9LFtN5NfDvY>.

Podsumowanie

Młodzież prezentuje efekty swojej pracy w formie ustnej prezentacji, która może być wspierana np. zdjęciami, fragmentami nagrań.

Po prezentacji grup, warto podjąć dyskusję nad wartościami uniwersalnymi płynącymi z poznanej postaci np.:

- Co dla Polaków oznaczał termin *wolność* w latach II wojny, co w PRL-u, a co oznacza współcześnie?
- Jaki cechy charakteru Zbigniewa Rysia są współcześnie szczególnie godne naśladowania i dlaczego?
- Rozwiń myśl zawartą w temacie zajęć: Zbigniew Rys – kurier wierny Polsce.

opracował: Krzysztof Małota

opiekun grupy projektowej z Gimnazjum nr 2

w Nowym Sączu

Projekt „Ślady bohaterów”

dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie
w ramach Programu „Patriotyzm Jutra”.

